

Správa o činnosti Štátneho archívu v Nitre, pobočka Bojnice za rok 2013

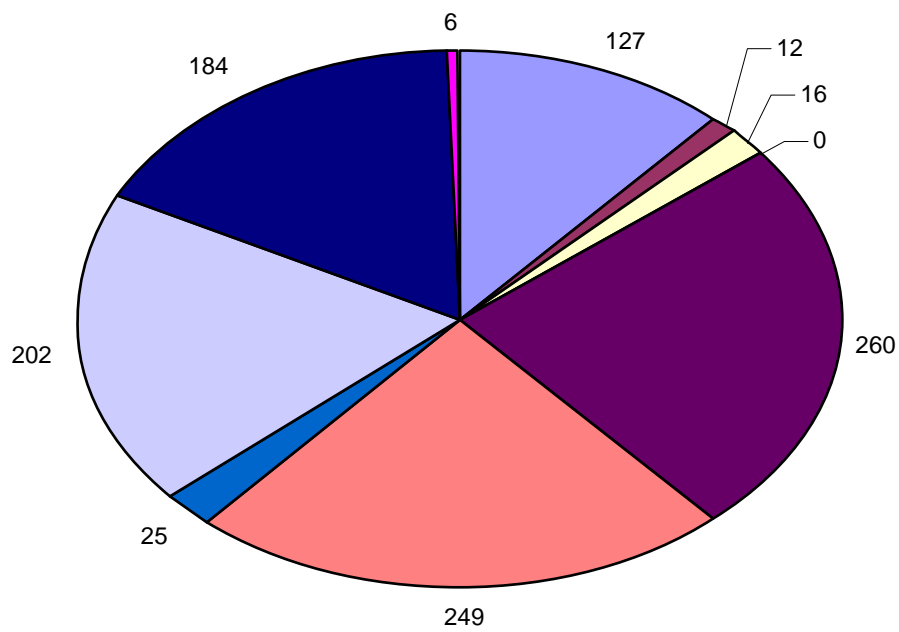
Odborné činnosti v Štátnom archíve v Nitre, pobočka Bojnice v roku 2013 vykonávalo 5 pracovníkov v stálej štátnej službe. V archíve nastali personálne zmeny, po 12 rokoch praxe k 30. septembru 2013 rozviazala pracovný pomer Bc. Martina Kováčová. Na uvoľnené miesto v 5 PT nastúpila Ing. Katarína Hudecová.

Odborné činnosti archívu za rok 2013 boli vykazované v desiatich kapitolách. Celkom pracovníci odpracovali 974 dní:

Poradové číslo	Názov kapitoly	Počet dní
1.	Predarchívna starostlivosť	127
2.	Evidencia archívneho dedičstva SR	12
3.	Ochrana archívnych dokumentov	16
4.	Filmotéka	0
5.	Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov	260
6.	Prístup k archívnym dokumentom	249
7.	Príručná odborná archívna knižnica	25
8.	Výskumná, publikačná, kultúrno-osvetová činnosť	202
9.	Organizačná, riadiaca a hospodársko-administratívna činnosť	184
10.	Správa informačných technológií	6

Počet dní vyčerpaných v jednotlivých kapitolách vyjadruje graf č.1

Počet dní

- 1. Predarchívna starostlivosť
- 2. Evidencia archívneho dedičstva SR
- 3. Ochrana archívnych dokumentov
- 4. Filmotéka
- 5. Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov
- 6. Prístup k archívnym dokumentom
- 7. Príručná odborná archívna knižnica
- 8. Výskumná, publikačná, kultúrno-osvetová činnosť
- 9. Organizačná, riadiaca a hospodársko-administratívna činnosť
- 10. Správa informačných technológií

1. Predarchívna starostlivosť na úseku správy registratúry

V evidencii pôvodcov registratúr sme viedli 183 pôvodcov, v roku 2013 sme z evidencie vyradili 36 pôvodcov zaniknutých organizácií, zaradili sme 3. Poskytli sme 282 konzultácií a inštruktáží k správe registratúry a vyradovacím konaniam. Z celkového počtu 106 predložených návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov sme schválili 93. Štátny odborný dozor sme vykonali v 10 organizáciách z oblasti verejnej správy a podnikateľskej sféry. V 5 boli zistené nedostatky vo vedení registratúrnych denníkov, nepoužívaní spisových obalov, čiastočnom vypisovaní údajov na identifikačných štítkoch ukladacích jednotiek. Z tohto dôvodu sme vykonali v IV. štvrtroku 2013 2 následné kontroly, ďalšie 3 následné kontroly budú uskutočnené v roku 2014. Na posúdenie a schválenie bolo predložených 12 registratúrnych poriadkov, plánov a dodatkov k registratúrny poriadkom a plánom, z toho jeden registratúrny poriadok a plán sme neschválili.

Na základe vyradovacieho konania sme prebrali 47,42 bm písomností prevažne od zrušených úradov štátnej správy, obecných úradov okresu Prievidza, základných škôl mesta Prievidza, ale aj zariadení sociálnych služieb.

Porovnanie ročných prírastov archívnych dokumentov, počtu poskytnutých konzultácií a inštruktáží k správe registratúry a počtu predložených návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov za roky 2007 - 2013:

rok	prírastky	počet konzultácií a inštruktáží	počet predložených návrhov na vyradenie
2007	35,18	148	98
2008	27,9	95	72
2009	15,34	82	68
2010	11,16	92	90
2011	29,1	78	80
2012	48,28	276	118
2013	51,14	282	106

2. Evidencia archívneho dedičstva

Priebežne sme aktualizovali spisy o fonde, ktoré poskytujú informácie o pôvodcoch archívnych fondov, ktoré sú uložené v archíve.

3,72 bm archívnych dokumentov, publikácií o športe, bulletinov, fotografií, mapujúcich vývin športu a športových klubov na hornej Nitre, archívu daroval pán Florián Leitman. Celkovo sme prebrali 51,14 bm archívnych dokumentov. Úbytok 8,22 bm duplicitných dokumentov a dokumentov bez znaku hodnoty „A“ ako podkladový materiál sme vyradili v rámci spracovávania odborov fondu Okresného národného výboru v Prievidzi. Celkový počet bežných metrov k 31. 12. 2013 narástol na 2933,31 a počet spravovaných fondov na 822, z toho 2 fondy, čo predstavuje 0,18 bm, spravuje archív na základe depozitných zmlúv.

3. Ochrana archívnych dokumentov

V roku 2013 znovu nedošlo k žiadnym zmenám v oblasti ochrany archívnych dokumentov. Dôsledkom pretrvávajúcej nepriaznivej finančnej situácie účelová budova archívu naďalej chátrala. Hnilé rámy okien nie je možné otvárať a tým zabezpečovať vetranie v budove, čo sa podpisuje na zdraví zamestnancov archívu, ktorí pracujú v prašnom prostredí. Navyše nebolo možné zabezpečiť šetrenie energií, keďže v zime spôsobujú práve okná veľké úniky tepla. Výmenou okien a zateplením budovy by sa dalo ušetriť 50 - 60% nákladov. Napriek podanej žiadosti nebola zistená príčina vlhnutia múru v depozitári č. 2, ktorý je umiestnený v podzemí. Permanentným neriešením danej situácie je tak ohrozené archívne dedičstvo SR.

Z kapacity úložného priestoru 3000 bm, zostáva voľných 66,69 bm. Stáva sa skutočnosťou, že archív bude bojovať s nedostatkom úložného priestoru už v roku 2015. Danú situáciu by vyriešila výmena statických regálov za mobilné v dvoch depotoch na prízemí archívu.

Pracovníci archívu počas roka sledovali teplotu a vlhkosť v depotoch, taktiež zabezpečovali mechanické očistenie prevzatých archívnych dokumentov a ich uloženie do archívnych škatúl.

5. Spracovanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov

Na spracovanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov sme vyčerpali menej pracovných dní ako v predchádzajúcom roku. Dôvodom boli aktivity venované oslavám 900. výročia prvej písomnej zmienky o mestách a obciach v okrese Prievidza v Zoborskej listine, nástup novej pracovníčky, ktorú bolo potrebné zaučať a vypracovanie dvoch rezortných úloh. Pokračovali sme v sprístupňovaní prioritných fondov, a to fondu Magistrát mesta Prievidza, z ktorého sme zinventarizovali len 0,12 bm. K fondu Mestečko Nitrianske Pravno bol vyhotovený úvod a registre. Naďalej sme pokračovali v spracovávaní odborov fondu ONV v Prievidzi. Zinventarizovali sme 1,20 bm výboru ľudovej kontroly, inventarizácia nebola dokončená podľa plánu, keďže pracovníčka archívu zmenila zamestnanie. Zinventarizovali sme organizačný odbor, t. j. 8,22 bm a plánovací odbor, 6 bm a pokračovali sme v usporadúvaní a vnútornom vyradovaní finančného odboru. V práci na združenom inventári miestnych národných výborov sme nepokračovali ani v roku 2013, keďže sme naďalej preberali v rámci vyradovacieho konania od obecných úradov okresu Prievidza archívne dokumenty, ktoré vznikli z činnosti miestnych národných výborov.

6. Prístup k archívnym dokumentom

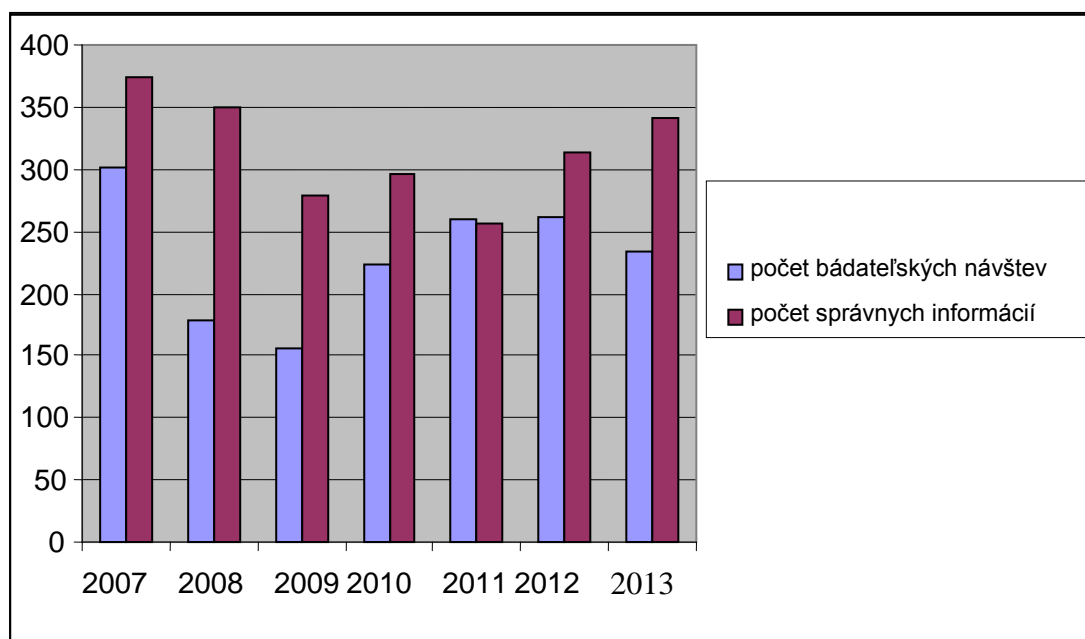
Prístup k archívnym dokumentom štúdiom na základe bádateľského listu využilo 114 bádateľov, ktorí v priebehu roka navštívili archív 234krát. Počet bádateľov a bádateľských návštev po prvýkrát od roku 2010 mierne klesol. Prevládalo historické štúdium a témy z regionálnych dejín, dejín školstva, mládeže a športu, genealógie, národnostnej politiky a národnostných menšín ako aj dejín umenia a architektúry. Bádateľom sme predložili 2 100 ks archívnych dokumentov, 223 fasciklov a 230 archívnych škatúl.

Oproti minulému roku sme zaznamenali nárast žiadostí v správnej agende. Zvýšili sa požiadavky fyzických a právnických osôb, ktoré sú oslobodené od poplatkov, a to pozemkového úradu, katastrálneho úradu, súdu, ale aj občanov žiadajúcich o starobný alebo

invalidný dôchodok. Počas roka sme vybavili 341 žiadostí a vyhotovili 1021 výpisov, odpisov a potvrdení z archívnych dokumentov. Za správne poplatky vybrané podľa zákona o správnych poplatkoch a poplatky vybrané za služby archívu sme celkom vybrali 1 050,52 €.

V tabuľke a grafe č. 2 uvádzame porovnanie počtu bádateľských návštev a žiadostí o správne informácie za posledných sedem rokov:

rok	počet bádateľských návštev	počet správnych informácií
2007	302	374
2008	179	350
2009	155	279
2010	224	296
2011	259	256
2012	262	313
2013	234	341

7. Príručná odborná archívna knižnica

Pokračovali sme v katalogizovaní príručnej archívnej knižnice v elektronickej podobe v programe Bach Knižnica. Skatalogizovali sme 338 zväzkov. Nepriaznivá finančná situácia nám opäť neumožnila nákup odbornej literatúry. 9 zväzkov kníh sme získali darom. V príručnej odbornej archívnej knižnici sme k 31. 12. 2013 evidovali 5 921 zväzkov kníh.

8. Výskumná publikačná činnosť

V rámci výskumnej, publikačnej a kultúrno-osvetovej činnosti sa prioritou stali oslavy 900. výročia prvej písomnej zmienky o Prievidzi, Bojniciach a Kocuranoch v Zoborskej listine a 630. výročie udelenia mestských výsad kráľovnou Máriou pre Prievidzu. Pre žiakov, študentov a širokú verejnosť sme pripravili výstavu „Memoria Prividiae Antiquae“, ktorá sa stretla s pozitívnym ohlasom. Výstava bola nainštalovaná v priestoroch Regionálneho kultúrneho strediska v Prievidzi od 12. 2. do 12. 3. 2013 a navštívilo ju okolo 600 obyvateľov mesta Prievidza. Spoluorganizátormi výstavy bolo Mesto Prievidza, Združenie K-2000 a Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi, vďaka ktorým boli vyhotovené farebné fotokópie archívnych dokumentov a poskytnuté finančné prostriedky v hodnote 1000 eur, keďže v rozpočte pre archívy chýbajú prostriedky na výstavnícku činnosť. K výstave boli napísané články do regionálnych novín *Prieboj*, *Hornonitrianske noviny MY*, *Prievidzského občasnika* a *Fóra archivárov*. Poskytli sme informácie pre *Rozhlas* a *televíziu Slovenska* a *Regionálnu televíziu Prievidza*.

Dvaja pracovníci archívu vystúpili s prednáškami na 13. konferencii cestovného ruchu *Hotelovej akadémie* v Prievidzi „Prievidza (ne)poznaná“, ktorá sa konala 21. marca 2013 v Kultúrnom a spoločenskom stredisku v Prievidzi. Mgr. Branislav Geschwandtner prednášal o výsadných listinách mesta Prievidza a Mgr. Zuzana Kotianová o archontológii richtárov Prievidze.

Vybrali sme a poskytli fotokópie archívnych dokumentov z fondov bojnických cechov na výstavu k 900. výročiu prvej písomnej zmienky o Bojniciach, a taktiež k 1. písomnej zmienke o obci Kocurany sme pripravili pre obyvateľov Kocurian výstavu „História v písme i obraze“. Pracovníci archívu publikovali články v regionálnych periodikách, a to v *Prieboji Hornonitrianske noviny MY*: Mgr. Zuzana Kotianová, *Tajomstvo veže Mariánskeho kostola*, v *Prievidzskom občasníku*: Mgr. Branislav Geschwandtner, *Koloman a Álmoš – udalosti pred vznikom Zoborskej listiny z roku 1113*.

V spolupráci s *Hornonitrianskym múzeom* v Prievidzi sme pripravili seminár, ktorého súčasťou bola prednáška Mgr. Branislava Geschwandtnera ku *kráľovskému domu* v Prievidzi. Mgr. Branislav Geschwandtner sa zúčastnil konferencie v *Komárne* dňa 25. 9. 2013, na ktorej vystúpil s prednáškou „*Desiatkové príjmy Ostrihomského arcibiskupstva*“.

Splnili a odovzdali sme dve rezortné úlohy: „*Súpis hudobní*“ vypracovaný *Martou Gašparovičovou* a „*Prvá svetová vojna v archívnych dokumentoch*“, ktorú vypracoval Mgr. Branislav Geschwandtner.

Pracovníci archívu vychádzali maximálne v ústrety zostavovateľom monografie *Prievidza* pri vyhľadávaní archívnych dokumentov z fondu *Magistrát mesta Prievidza*, ktoré boli publikované v monografii ako aj pri overovaní faktov a preklade latinských textov.

V roku 2013 po dvoch ročníkoch organizovania dňa otvorených dverí v archíve pri príležitosti *Medzinárodného dňa archívov*, sa pre nedostatok času, vyhradeného výstavám, deň otvorených dverí neuskutočnil.

Výstava „Memoria Prividiae Antiquae“.

Výstava „Memoria Prividiae Antiquae“.

9. Organizačná, riadiaca a hospodársko-administratívna činnosť

Na organizačnú, riadiacu prácu, vzdelávanie pracovníkov, ekonomické a administratívne činnosti sme čerpali viac dní ako v roku 2012, dôvodom čoho bolo prijatie novej pracovníčky, jej zaúčaním a štúdiom ako aj komplikované vybavovanie potrieb archívu cez centrum podpory.

Zúčastnili sme sa dvoch celoslovenských porád riaditeľov archívov 10. – 11. 4. 2013 v Bratislave a 13. – 14. 11. 2013 v Liptovskom Mikuláši. V rámci zvyšovania odbornosti Bc. Martina Kováčová absolvovala odborný seminár organizovaný Inštitútom pre verejnú správu v Bratislave: zákon 122/2013 o ochrane osobných údajov, 26. 6. 2013. Mgr. Zuzana Kotianová sa zúčastnila XVII. archívnych dní, ktoré sa konali v Bratislave 21. – 23. 5. 2013, odborného seminára „Tradičné a netradičné pramene a metódy genealogického, biografického a regionálno-historického výskumu na Slovensku“ v Martine 22. 10. 2013 a konferencie (Ne) zabudnuté fotografie, ktorá sa konala 29. októbra 2013 v Slovenskom národnom archíve v Bratislave.

10. Správa informačných technológií

V roku 2013 bola aktualizovaná webová stránka archívu, na ktorej bola zverejnená Správa o činnosti archívu za rok 2012. Výpočtová technika ako aj tlačiarne a kopírovacie stroje sú zastaralé a často nefunkčné. V októbri 2013 bol nefunkčný aj záložný zdroj, čím vznikol problém elektronickej komunikácie s nadriadenými orgánmi a so stránkami. Zastaralá technika komplikuje a hlavne spomaľuje prácu archivárov.

Mgr. Zuzana Kotianová